تراژیدیای ئیلاهی "خواناس".. ئاسۆ کەمال

کوشتنی "خواناس" گەنجەکی کرێکاری شانەکاری ئازادیخواز بە دەستی "هەرش کەریم" گەنجەکی موچەخۆری چەکداری توندڕەو جارێکی تر کۆمەڵگەی کوردستان دەخاتە بەردەم پرسیارێکی سەرەکی کە ئایا ئەم کۆمەڵگەیە گیرۆدەی چ دۆخێکی مەرگبار و کارەساتاویە؟! ئەمە تراژیدیایەکی ئایینی سەرمایەیە کە کوردستان تیایدا دەژی و "خواناس" و "هەرش" ئەکتەرە قوربانیە ڕاستەقینەکانی بوون.

ئەو گەنجە بکوژە ئەندامی حزبێکی ئیسلامی نیە، کە لە ڕێگەی تیرۆرەوە وەک ساڵانی نەوەدەکانی سەدەی ڕابردوو ئەم کارەی بە حزبەکەی کردبێ تا بگەنە دەسەڵات. ئەو ئەندامی هێزی چەکداری یەکێتی نیشتمانی کوردستانە. لەوانەشە لەو خوتبانەدا بەشداری کردبێ کە عەبدول لەتیفی سەلەفی لەسەر بانگێشتی پاڤێڵ تاڵەبانی بۆ هێزە چەکدارەکانی یەکێتی دەوتەوە و فێری ئایدیۆلۆژی گوێڕایەڵی دینی بۆ "سەرۆک" دەکردن.

کۆمەڵگەی کوردستان لەسایەی سیستمی حوکمڕانی یەکێتی و پارتیەوە پڕە لەم بانگخواز و گروپی ئیسلامی جۆراوجۆری موچەخۆری ئەم دەسەڵات، کە کەلتور و یاسا و ژیانی کۆمەڵایەتی قانگ داوە.

کارەساتی وەک کوشتنی خواناس دەرخەری ئەو ڕاستیەن کە کەسانی ئازادیخواز و گەنجانەکی ئەم کۆمەڵگەیە، کە ڕەخنەگری ئەم دواکەوتوییەن، لەسەر بیروڕای جیاواز و ڕێزنەگرتن لەو کەلتور و شەریعەتە دینیە گیانیان پارێزراو نیە و دەکوژرێن.

دەبێ ئەم کوشتنە پرسیار لەسەر سیستمی دەسەڵاتدارێتی لە کوردستان دروست بکا کە بۆچی و لە پێناو چیدا گەنجی توندڕەوی ئیسلامی بەرهەم دەهێنە و کۆمەڵگەی کوردستانی بە دوکەڵی دین خنکاندوە.!

ئەم چەکدارەی یەکێتی، بکوژەکەی "خواناس"، موچەکەی بە هەزار حاڵ لە هێزی ٧٠ وەرگرێ. پاڤێڵ تاڵەبانی لە جێگای خۆراکی گیانی لەڕێگەی کەسانی وەک عەبدول لەتیفەوە مشتەک ئامۆژگاری سەلەفی پێ بەخشیون کە ئەگەر گەنجی کرێکار و هەژاری وەک خۆیان بکوژن و سەرکوت بکەن، ئەوا ئەو دنیای بەهەشتیان بۆ مسۆگەردەکا و لە دنیای دۆزەخی ئەمڕۆشی ڕزگاریان دەکا. ئەمە بەرهەمهێنانی کەسایەتی و ژیانی ئینسانی کرێکار و هەژارە بە کەمترین تێچون، تاکو بنەماڵە دەسەڵاتدارە سەرمایەدارەکانی تاڵەبانی و بارزانی و دەستوپێوەندەکانیان بتوانن لە داهاتی نەوتی کوردستان زۆرترین

کەڵەکەی سەرمایە بکەن.
پرۆسەی کەڵەکەبونی خێرای سەرمایەی داهاتی نەوت، کە لەلای یەکێتی و پارتی ٩٥٪ داهاتی کوردستان پێک دەهێنێ ، پێویستی بە دۆخێکی سیاسی توندوتیژ و هەلومەرجێکی کۆیلایەتی کۆمەلایەتی هەیە، کە خەڵکی کرێکار وزەحمەتکێش بە کەمترین موچە و خزمەتگوزاری ڕازی بن ئاستی چاوەڕوانینان لە ژیان مەسرەفکردن و خۆشگوزەرانی نەبێ و مل کەچ بن. ئەمە سیاسەتی گونجاوە بۆ کەڵەکەی سەرمایە لە زۆربەی دەوڵەتە نەوتیەکانی خەلیجدا. هەرچەن سعودیە لە چەند دەیەیەکدا لەڕیگا برەودان بە وەهابیزمەوە کەڵەکەیەکی سەرمایەی گەورەی دابینکرد. وە ئێستا کە پێویستی بە بردنە سەری توانایی مەسرەفکردنی ناوخۆ هەیە ئەم سیاسەتی پەرەدان بەم وەهابیزمەی کەم کردۆتەوە و کەلتوری کرانەوەی بازاڕ و تەرفیهی کۆمەڵایەتی گرتۆتە بەر. لە کوردستانیش لە ئێستادا یەکێتی و پارتی دەزانن کە توندوتیژی دینی خزمەت بەم توندوتیژیە سیاسی و میلیشیاییە دەکات تاکو بتوانن بە خێرایی و بە ناڕەزایەتی جەماوەری کەڵەکەی سەرمایە بکەن، هەربۆیە بەشێک لە بودجەی خۆیان خستۆتە خزمەت پشتیوانی ئەم گروپە جۆراوجۆرە سەلەفی و تەریقەتی دینی و دیوەخانەکانیانەوە تاکو جەماوەری ناڕازی بە دەسەڵات دەستەمۆ و نامۆ بکەن. ئەمە پیشەسازی دروستکردنی هاوڵاتی ترساو و ملکەچ و ڕازی یە، کە بەهۆی ناسنامەی دین و بنەماڵە و حزبەوە ناسنامەی چینایەتی خۆی و هاوچینەکانی نەزانێ و شەڕی هاوچینەکانی بکا، لە جیاتی یەکگرتنی لەگەڵ هاوچینەکانیدا دژی دۆخێکی سەختی ژیان و گوزەرانی کە دەسەڵاتدارانی سەرمایەدار لە کوردستان بەسەر خەڵکدا سەپاندویانە.
دروستکردنی پشتێنەی ئاسایشی ئەم دەسەڵاتە هێزە چەکدارە پیشەییە حزبیەکان و عەشیرەتە چەکدارەکان و گروپە دینیەکانە بە دابینکردنی ملکەچی و لایەنگری بە دوو بنەماڵەی تاڵەبانی و بارزانی دەسەڵاتدارە. لە کاتێکدا ئەم دو حزبە ناسیونالیستیە فەشەلیان هێناوە لە دروستکردنی وەلائێک و ملکەچیەکی دانیشتوانی هەرێمی کوردستان بە ئیدارەکەیان، جۆرەها ناسنامەی تری عەشیرەتی و خێڵەکی و دینی و ئیسلامیان زیندوکردۆتەوە لە پێناو دروستکردنی ئەم وەلائە و لۆیالیتیدا. دەزگای دینی و گروپەکانیان لەم سیستەمەدا دەتوانێ ناسنامەی دینی بە دانیشتوانی کوردستان دروست بکەن و ئەو ئایدیۆلۆژیە دینیە پەرە پێ بدەن کە دەسەڵات بە ترساندن و ملکەچی پێکردنی هاوڵاتیان پێویستی پێیەتی. بودجە و داهاتی نەوت بەشێکی لەم دەزگا و گروپە دینیانەدا سەرف دەکرێ تاکو بتوانن پشتیوانەی کۆمەڵایەتی و ئاسایشی دەسەڵات دابین بکەن. یەکێتی لە پێشبڕکێی فراوانکردنی بازنەی ئەم کۆنەپەرستیە کۆمەڵایەتی و سیاسیەدایە

لەگەڵ پارتی و بەم پێیە ئیمتیازات بەو گروپە دینیانە دەدات کە ئەم وەلائەی لە نێو خەڵکی دینیدا بۆ پەیدادەکەن. هەربۆیە ئەم توندوتیژیە دینیە بەشێک لە بەرنامە و سیاسەتی یەکێتی و پارتی یە بۆ لە قاڵبدانی ژیانی کۆمەڵایی□تی و زەینی ئینسانی کریکار و هەژاری کوردستان کە بۆ پاراستنی دەسەڵاتیان پیادەی دەکەن.
ئەم سیاسەتە سەدام حسین و حزبی بەعس لە ساڵانی ٨٠ کانی سەدەی بیست و لە کاتی شەڕی عێراق و ئێراندا وەک سیاسەتی حەملەی ئیمانی بۆ پێشبڕکێ لەگەڵ نفوزی شیعەگەرایی کۆماری ئیسلامی ئێران و لە پێناو پەیداکردنەوەی پێگەی کۆمەڵایەتی لەلای هاوڵاتی عێراقی دەستی پێکرد. لەم ب□ر□و دانە بە گروپ و تەریقەتە دینیەکان و دروستکردنەوەی عەشیرەتە چەکدارەکان و فەوجەکانی خەفیفە و بەچەندین شێوازی تر کۆمەڵگەی مەدەنی عێراقیان پێ هەڵوەشاندەوە.
کارەساتی دروستبونی گروپە تیرۆریستیەکان و شەڕی شیعەو سونە و خنکاندنی دۆخی کۆمەڵایەتی لە لایەن شەریعەت و کەلتوری ئیسلامیەوە لە ڕوخانی سەدامەوە تا ئێستا بەرهەمی ئەو پرۆسەی هەڵوەشاندنەوەی بنەماکانی کۆمەڵگە و هاوڵاتی بوون و ژیانی کۆمەڵایەتیەیە. یەکێتی و پارتی وەک دوو بنەماڵەی دەسەڵاتدار سیستمی دەسەڵاتدارێتی بنەماڵەیی و عەشیرەتیان، کە هیچ کام لە بنەماکانی دەوڵەت و کۆمەڵگەی سەرمایەداری سەردەمیشی تێدا نەبوو، بونە میراتگری شەرعی و درێژەپێدەری هەمان سیاسەتی بەعس بۆ بەئاینی کردنەوەی کۆمەڵگە و زەمینەسازکردن بۆ گەشەی ئیسلامی سیاسی و دابەشکردنی خەڵکی کرێکار و زەحمەتکیش لە ڕیگەی دروستکردنەوەی عەشیرەت و دیوەخان و گروپە سەلەفی و هتد..
لە سایەی ئەم سیستمە ئابوری و سیاسیەی مۆنۆپۆلی بنەماڵەیی و دیکتاتۆری میلیشیاییەوە بۆ سەپاندنی ئەم هەلومەرجی بێکاری و بێ موچەیی و هەژاریەش بەسەر جەماوەری کرێکار و زەحمەتکیشی کوردستان پێویست بە دۆخێکی کۆمەڵایەتی و سایکۆلۆژی و فەرهەنگیە، کە ڕێگە لە ناڕەزایەتی بە ڕووی دەسەڵاتداراندا بگرێ و ملکەچی و بێ ئومیدی ئەم خەڵکە چەوساوەیە زیاتر بکا. دین دەتوانێ لەم پەشێویە کۆمەڵایەتیەدا دەوری هۆشبەرێک بگێڕێ کە خەڵکی کرێکار و هەژار بۆ بەرگەگرتنی ئەم دۆخە پێویستیەتی.
ئەم پرۆسەی هەڵوەشاندنەوەی کۆمەڵگەیە هیچ زیانێکی بە پرۆسەی کەڵەکەی سەرمایە لە کاتی بەعس و لە ٣٠ ساڵی ڕابردووی یەکێتی و پارتیشدا نەگەیاندوە، بەڵکو ئەمە خۆی بەشێکە لە پێداویستیەکانی ئەم پرۆسەیەی کەڵەکەی خێرای سەرمایەیە لە دەستی کەمایەتیەکی بنەماڵەییدا و بێبەشکردنی زۆربەی دانیشتوانە لە داهات و تەنانەت کار و بژێویش. مۆدێلی دەوڵەتی ترانس ناشناڵی عێراق و کوردستاندا

خۆی بەشێوەی کۆنترۆڵی سەرمایەی نەوتی و بازرگانی لەلایەن ئەم ئیدارە و دەسەڵاتە بچوکە چەکدارانەوە دامەزراوە . هەربۆیە سەرەڕای هەر ئیدعایەکی ئەمریکا و ڕۆژئاواش بەرما بەر بە پیشێلکردنی مافی مر□ق ل□ عێراقدا هەیانە ڕاستیەکەی ئەوەیە ئەم نەخشە داڕیژەرانەی ئەم مۆدێل□ ن□و□یەی دەوڵەتی عێراق هیچ کێشەیەکیان لەگەڵ پرۆسەی هەڵوەشانەوەی بنەماکانی ژیانی ئینسان و مافەکانی هاوڵاتیاندا نیە. ئێران و تورکیاش لەم گۆمە لێڵەدا باشترین ڕاوە ماسیان کردوە و دەیکەن.

ئێستا کۆمەڵگەی کوردستان لەبەردەم ئەم ڕاستیەدایە کە دەسەڵاتداران بەرەو لێواری کارەسات و مەترسی گەورەتر پاڵیان پێوەناوە کەوەک باقی بەشەکانی تری عێراق کوشتنی گەنجانی ئازادیخواز کە دژ بە دابونەریتی دواکەوتوانەن و خوازیاری ئازادی ڕادەربڕین و هونەر و ستایل و مۆدێلی ژیانی مۆدێرنن بوەتە دیاردە.

لەسایەی ئەم سیستمە دەسەڵاتدارێتیەی هێزە جۆراوجۆرەکانی بورژوازی عیراق و کوردستاندا ئەم پرۆسەیەی هەڵوەشانەوەی بنەماکانی ژیانێکی کۆمەڵایەتی و ئارامی ئینسانی درێژەی هەیە.

ئەم کوشتنەی خواناس پێویستە ڕوبەڕوی ناڕەزایەتی جەماوەری ببیتەوە دژ بەو گروپ و بانگخوازانەی کە دەسەڵات لە ڕیگەی دەزگا و گروپە دینیەکانەوە هەموو دەنگێکی ئازادی وەک خواناسی لە کۆمەڵگەی کوردستاندا پێ خنکاندوە.

بەڵام ئەم ناڕەزایەتیانە ناتوانن بەتەنیا بە سپاردنی بکوژەکە بە دەستی یاسا سەرکەوتن بەدەست بهێنن، چونکە ئەم دۆخەی دەسەڵات و هاوپەیمانی نێوان توندوتیژی میلیشیایی و دینی دروستی کردوە چەندین قوربانی تری لێدەکەوێتەوە.

هەربۆیە بۆ هەڵویستگرتن بەرامبەر بە کارەساتی کوشتنی “خواناس” ئەمڕۆ لەلایەن خەڵکی کرێکار و هەژاری کوردستان هیچ ڕێگایە چارەسەرێکی بنەڕەتی تر لەبەردەمدا نیە جگە لە ڕەتکردنەوەی سەرچاوەی ئەم کارەساتانە و لابردنی ئەو ناکۆکیانەی بە ناوی دین و عەشیرەت و حزبەوە کە دەسەڵاتداران لە ناو ئەم خەڵکەدا دروستیان کردوە.

خەڵکی کرێکار و ئازادیخوازی کوردستان بۆ پاراستنی ژیان و مافەکانی پێویستی بە دروستکردنی ڕیکخراوی جۆراوجۆرە بۆ بەرگری کردن لە خۆیان لەبەرامبەر ئەم دەسەڵاتە ملیشیا ڕیکخراوە و دامودەزگا دینی و فەرھەنگیەکاندا، کە توندوتیژی سیاسی و دینیان لە کوردستاندا سەپاندوە. لەم خەباتدا پێویستە ئەو سنوارنەی ئەم دەسەڵاتە ڕیزەکانی خەڵکی کرێکار و زەحمەتکێشی پێ جیاکردۆتەوە بەناوی کافر و ئیلحاد، عەشرەت و بنەماڵە، یەکێتی و پارتی و

ئیسلامی، ئەمانە هەمووی وەک بەربەستێک ببینین کە دەبێ لایبەرین، تاکو بتوانین هێزی جەماوەری کرێکار و زەحمەتکێشی کوردستان لە پێناو مافی ژیان و ئازادی و دابینکردنی ژیانی ئینسانی یەکگرتووبن دژ بە دەسەڵاتداران وسیستمە چەوسێنەرەکەیان.